

BETH DIN of AMERICA
בית דין דאמריקא

Rabbi Moshe Steinberg, זצ"ל
Founding Av Beth Din

Rabbi Mordechai Willig
Av Beth Din

Rabbi Shlomo Weissmann
Director

Rabbi Gedalia Dov Schwartz, זצ"ל
Av Beth Din, 1991–2020

Rabbi Yona Reiss
Sgan Av Beth Din

Rabbi Michael Zylberman
Associate Director

הרב גדל' דוב שווארץ, זצ"ל
אב בית דין, תשנ"א-תשפ"א

הרב יונה רייס
סגן אב בית דין

הרב מיכאל זילברמן
סגן מנהל

הרב משה שטיינברג, זצ"ל
אב בית דין הראשון

הרב מרדכי וויליג
אב בית דין

הרב שלמה ווייסמאן
מנהל

The Beth Din of America takes confidentiality very seriously. Before publishing any case, we modify key details to protect the identities of all parties involved. Names, dates, locations, and other identifying information are changed or omitted, and certain unique facts may be altered. For example, the industry in which the dispute took place is often modified.

Meir Dovrin v. Sophie Kleinwood

” גיסן תשפ”ה

April 8, 2025

The Beth Din of America has been chosen to arbitrate pursuant to an arbitration agreement between Meir Dovrin, with an address at 455 Orchard Glen Road, Greenwich, CT 06831, and Sophie Kleinwood, with an address at 233 Silver Birch Drive, Greenwich, CT 06831. There exists between the parties differences and disputes regarding the dissolution of their halakhic marriage and the distribution of their assets. The parties appeared before the Beth Din for a hearing on February 19, 2025. Having heard the parties testify, having read the parties written submissions, after due consideration and deliberation, the Beth Din decides as follows:

Interim Nature of Decision

Section 28(b) of the Beth Din’s Rules and Procedures provides that “in addition to any final award, the arbitrators may make other decisions, including interim or partial orders and awards.” This is an interim decision. The Beth Din shall retain jurisdiction over this dispute.

Background

Meir and Sophie were married in November 2020. They share one daughter, Maria (b. May 2022). By all accounts, the couple had a happy and healthy marriage until June 2022. Beginning then, Sophie alleges that Meir became emotionally and verbally abusive. She claims, and submitted evidence, that Meir engaged in a pattern of verbally demeaning and intimidating conduct within the home, including repeated use of degrading language, exclusion from the residence, and aggressive confrontations that caused her to seek physical separation for her safety.

Meir acknowledges that, at times, his conduct towards Sophie and his treatment of her has been flawed, though he denies that it ever rose to the level of abuse.

Meir and Sophie attended multiple sessions of couples therapy with at least two separate therapists, but ultimately these sessions were unsuccessful.

Out of concern for her safety, Sophie filed for a restraining order against Meir, which the Connecticut courts have granted. The restraining order issued by the Connecticut court against Meir is currently in force. The couple has not been living together since September 2023, and they have been civilly divorced in Connecticut.

Sophie seeks a *get* (a Jewish law writ of divorce which will permit her to remarry under Jewish law). Meir argues that Sophie is a *moredet* (“rebellious wife”) and that she should be compelled to reconcile and reunite with him. Below we address Meir’s specific claims.

Meir’s Claims for Shalom Bayit

A. Justifying Divorce: *Beit Shamai* and *Beit Hillel*

The Mishnah (Gittin 90a) articulates different views regarding the grounds that would justify a husband divorcing his wife. Whereas Beit Shamai believe that divorce is justified only when the wife has engaged in adulterous conduct (“*ervat davar*”), Beit Hillel and R. Akiva offer more liberal grounds.¹ Meir argues that the Beth Din should adopt the position of Beit Shamai (in Meir’s words: “that even if the husband is facing seemingly insurmountable difficulties in his mission of *shalom bayit* he is forbidden to divorce his wife unless there is a halachic reason that he cannot remain married to her and fulfill his obligation to the mitzvot”) and rule that it is forbidden to divorce Sophie.

Generally, wherever the halakhah adopts the position of Beit Hillel it is prohibited for an individual or a *beit din* to adopt the opposing view of Beit Shamai.² As it happens, some decisors hold that for a first marriage the halakhah follows Beit Shamai, or at least that the two schools agree in the case of a first marriage.³ Nevertheless, Beit Shamai’s requirement of *ervat davar* is limited to cases where the husband seeks to divorce his wife unilaterally, without her consent. No justification is required when the wife consents to the divorce.⁴ All the more so where the wife *seeks* divorce, as in the present case.⁵

¹ See Gittin Mishnah 90a.

² See Berakhot 11a-b and Beitzah 11b.

³ See Rambam Gerushin 10:21:

לא יגרש אדם אשתו ראשונה אלא אם כן מצא בה ערות דבר שנאמר +דברים כ"ד+ כי מצא בה ערות דבר

See also Tur and Shulchan Arukh Even Ha-Ezer 119, and the note of the Beit Shmuel 119:3:

א"כ מצא בה ערות דבר. ברמב"ם מסיים שנאמר כי מצא בה ערות דבר, ולכאורה קשה דהא ב"ש וב"ה פליגי בהאי קרא וב"ש ס"ל דוקא משום ערוה ומגרש א"כ פוסק כב"ש.

See Pnei Yehoshua Gittin 90b:

כתבו קצת פוסקים דלא פליגי ב"ש וב"ה אלא בזיווג שני אבל בזיווג ראשון מודו ב"ה דאין לגרש א"כ מצא ערות דבר.

For a different interpretation of Rambam’s position, see Bi’ur Ha-Gra Even Ha-Ezer 119:

ור"ל אף על פי שמן הדין הלכה כב"ה אפי' באשתו ראשונה מ"מ אין ראוי לעשות כן באשתו ראשונה.

⁴ See Shulchan Arukh Even Ha-Ezer 119:3:

לא יגרש אדם אשתו ראשונה אלא אם כן מצא בה ערות דבר... ודוקא בימיהם שהיו מגרשין בעל כרחו אבל אם מגרשה מדעתה, מותר.

⁵ See Pitchei Teshuva Even Ha-Ezer 119:3:

B. *Moredet* and *Ma'is Alai*

Meir claims that Sophie is a *moredet* (a rebellious spouse) and that the Beth Din should compel Sophie to reconcile with him.

The Jewish law of *moredet* sanctions a wife who rebels against her husband by refusing to live intimately with him.⁶ The law of *Moredet* applies where the wife lacks a valid reason for leaving her husband, such as when she acts out of spite or to torment. However, where the wife has legitimate grounds for separating from her husband, *moredet* does not apply. Thus, the Tur and Shulchan Arukh rule that a wife who finds her husband intolerable (מאיס עלי) should not be ordered to return to him.⁷ Contemporary *poskim* explain that a wife's conviction that she no longer wants to remain with her husband (איני רוצה בו) is halakhically equivalent to the talmudic claim that the husband is intolerable (מאיס עלי).⁸

Based on Sophie's presentation and submissions, the Beth Din finds that Sophie sincerely fears for her safety and genuinely believes that it would be intolerable for her to remain married to Meir. Furthermore, Sophie has provided reasonable grounds for her conviction.

C. An Obligation to Divorce

Jewish law recognizes several instances where a husband can become obligated, and in some cases even compelled, to divorce his wife at her petition. These cases range from instances where the husband develops bad breath or intolerable body odor, a husband who refuses to be intimate with his wife, a husband who refuses to support his wife, a husband who locks his wife out of the house, a husband who must relocate to a new city, and more.⁹

Decisors of Jewish law debate whether a wife's claim that she generally finds her husband repugnant or intolerable (מאיס עלי) constitutes sufficient grounds to compel the husband to divorce. Rambam rules that

ואין ראוי לו למהר. עח"מ סק"ב שכל ואפשר שאף ברצון האשה שאז אין איסור בדבר מ"מ אין ראוי לעשות כן. וכל בס' ב"מ ויראה לע"ד דהיינו דוקא כשהוא תובע הגירושין בזה י"ל אף שהיא מתרצה ג"כ מ"מ לבה דוה אלא שאינה יכולה לסרב אבל כשהיא תובעת פשיטא שהיתר גמור הוא.

⁶ Shulchan Arukh Even Ha-Ezer 77:1-2:

⁷ Tur Even Ha-Ezer 77:

והסכימו חכמי אשכנז וצרפת שבטענת מאיס עלי... אין כופין אותה להיות אצלו.

Shulchan Arukh Even Ha-Ezer: 77:3:

י"א דכל זה באינה נותנת אמתלא וטעם לדבריה למה אומרת מאיס עלי; אבל בנותנת אמתלא לדבריה, כגון שאומרת שאינו הולך בדרך ישרה; ומכלה ממונו וכיוצא בזה, אז דיינין לה כדינא שתקנו הגאונים.... ואין כופין... אותה להיות אצלו (גם זה בטור בתשובת מוהר"ם).

⁸ Piskei Din, Batei Din Rabaniyim Be-Yisrael, Vol. 9, p. 182:

במהר"א ששון שם משמע... דגם לענין כפייה לגרש הוי הלשון שאינה רוצה בו כאומרת מאיס עלי... וא"כ כ"ש היכא שאומרת שאינה רוצה בו, אף שאינה אומרת שמאוס עליה להיבעל לו, שפיר יש כאן תקנת המתיבתא לכופו לגרש.

See Rashi Ketubot 63b:

מאיס עלי - לא הוא ולא כתובתו בעינא.

R. Yehonatan Mi-Lunil Ketubot 27a (Rif):

מאיס עלי, כלומר אינו מקובל עלי כלל.

⁹ See, generally, Shulchan Arukh Even Ha-Ezer 154.

a *beit din* should compel the husband to issue a *get*. He explains that a woman is not a prisoner who can be forced to live with a man she cannot tolerate.¹⁰

Many decisors disagree with Rambam's interpretation of talmudic law. But even so, a separate enactment of the Geonim (*takanas ha-mesivta*) requires a husband to divorce his wife when she finds him intolerable. This geonic enactment licenses a *beit din* to compel the husband to issue a *get*.¹¹ R. Ovadia Yosef rules that this geonic enactment remains good law and in effect today. He counsels contemporary *batei din* to follow the *takkanat ha-geonim* wherever the wife petitions for a divorce on the ground that she finds her husband intolerable.¹² All the more so, where the *beit din* has reason to believe that the wife may enter into a new relationship without a *get*. In such a case, the halakhic costs of failing to procure a *get* are exceedingly high.¹³

Putting aside the halakhic question of when a husband can be *compelled* (כפייה) to give a *get*, many decisors hold that a husband is *obligated* to give a *get* even where Jewish law would not coerce him. For example, Rabbenu Yonah rules that where the wife claims that she can no longer tolerate her husband, he

¹⁰ Rambam Ishus 14:8:

האשה שמנעה בעלה מתשמיש המטה היא... אם אמרה מאסתיהו ואיני יכולה להבעל לו מדעתי כופין אותו להוציא לשעתו לפי שאינה כשבויה שתבעל לשנוי לה.

¹¹ See Tur Even Ha-Ezer 77:

רב אלפס כ' האידינא דייני במתיבתא כד אתיא ואומרת לא בעינא להאי גברא ליתיב לי גיטא, יהיבנא לה גיטא לאלתר.

See Bach Even Ha-Ezer 77:

זהו שלא בדין התלמוד אלא תקנת דייני דמתיבתא... [מ]דברי רב אלפס.... מבורא דהגאונים תקנו לכופו אותו לגרש. Hagahot Ashri Ketubot 5:35.

רב האי כתב אף על פי שאין לכופו את בעלה מכח הלכה מ"מ גאוני השיבות של בבל תקנו שכופין את הבעל ליתן גט מיד ויותר מג' מאות שנה היה בימיהם שנכתב זו התקנה אמנם מן הכתובה לא כתב וכ"כ רבינו גרשון מאור הגולה שכופין.

Or Zarua Vol 1, Responsa no. 754:

אם היא מורדת על בעלה ואינה חפוצה בו אף על פי שאינו דין מכח הלכה לכופו את בעלה ליתן לה גט ואין צריך עכשיו להאריך במשפט המורדת מ"מ גאוני השיבות של בבל רבנן סבוראי שהיו אחר ההוראה תקנו שיכופו את הבעל ליתן גט למורדת מיד וכ"כ בה"ג וכך כתבו גם רב ה"י/האי/ ורב שרירא וכל הגאונים שיותר מג' מאות שנה היה בימיהם שנתקנה זו התקנה ואין לזוז ממנה וכ"כ גם רב אלפס הפסק ואין מי שיכול לעקור תקנת ב"ד הגדול שבבבל.

R. Ovadia Yosef, Responsa Yabi'a Omer Vol. 3 Even Ha-Ezer no. 18:

א"כ כשהאמתלא ברורה ומפורסמת שעכ"פ ע"פ הרוב דבריה אמתיים, שפיר אזלינן בתר רובא לכופו להוציא. והנ"ס"ל למהר"ם הנ"ל. וגם הרשב"ש מסתמך ואזיל על סברא זו. ומכ"ש שיש כאן ס"ס, שמא הלכה כהרמב"ם שכופין אותו לגרש בטענת מאיס עלי, מעיקר הדין, ואפי' בלא אמתלא ברורה. ואת"ל שאין כופין מעיקר הדין בכיוצא בזה, שמא עיניה נתנה באחר, שמא אם יש אמתלא ברורה לדבריה שנסתלקה חששא זו שפיר כופין להוציא. ואת"ל שגם בזה אין כופין מעיקר הדין, שמא הלכה למעשה יש לפסוק, כמ"ש הרי"ף (פרק אף על פי) בשם בי דינא דמתיבתא, דתקינן דיהיב לה גיטא לאלתר. ור"ל ע"י כפייה.

¹² R. Ovadia Yosef, Responsa Yabi'a Omer Vol. 3 Even Ha-Ezer no. 18:

וגם אני בעניי אומר שבזה"ל דאחסור דרי בארצות החופש והדרור ואיש הישר בעיניו יעשה, ורבתה החוצפה בעולם, והנסיין הורה שכאשר עוזבות את בעליהן בטענת מאיס עלי, ואשתהווי אשתהווי מבלי לפטרם בגט, הולכות ויושבות עם גברים אחרים, וגם בוש לא יבושו גם הכלם לא ידעו. ומרבין ממזרים בעולם. ובכה"ג אמינא קלקלתן תקנתן, דמ"ש הרמב"ן (כתובות סג:), וח"ו לא היית חולק על תקנת הגאונים לכופו להוציא, ולא עוד אלא שאני קורא תגר על האומרים שאין ראוי לילך אחר תקנתן אלא בדין התלמוד, אלא ראויים הם לשמוע להם ולעשות כתקנתן, אלא שעכשיו ראוי לחוש הרבה בדבר שלא לנהוג כן שכבר בטלה מפני פריצות הדור. ע"כ. היינו בזמנו שאף שהיו מעיזות לומר מאיס עלי, אבל לא הגיעו לשיא החוצפה לשבת עם גבר זר מבלי גט, כאשר עלתה בימינו בעוה"ר. אבל בעקבותא דמשיחא כי השתא ראוי להתחשב מאד בתקנת הגאונים.

¹³ R. Ovadia Yosef, Responsa Yabi'a Omer Vol. 3 Even Ha-Ezer no. 18:

ומכ"ש כשהיא צעירה ויש חשש ממשי שתצא לתרבות רעה, ואין סיכויים כ"כ שתחזור לבעלה. שנראה שהרוצה לעשות מעשה לכופו להוציא יש לו ע"מ שיסמוך. שהרי חזרה חששת הגאונים פן תצא לתרבות רעה למקומה. והכל לפי העת והזמן.

is obligated to give her a *get*, even though a *beit din* should not coerce him to do so.¹⁴ Rama appears to adopt this position in his glosses to the Shulchan Arukh.¹⁵

Why would halakhah distinguish between coercion (כופין להוציא) and obligation (חייב להוציא) to divorce? Some authorities explain that a wife's claim that she finds her husband intolerable is by its nature difficult to verify. Thus, a group of *rishonim* adopt the policy not to *coerce* at the wife's petition of *ma'is alai*, even though the claim in principle justifies coercing the husband to issue a *get*. Nevertheless if a *beit din* finds that the wife has offered compelling evidence to support her claim, the husband is *obligated* to divorce her, and the *beit din* should rule accordingly.¹⁶

Having heard the parties testify, and having read the parties' written submissions, the Beth Din finds that Sophie has offered compelling grounds for petition. It constitutes a valid claim of *ma'is alai be-amatla mevureret*. Accordingly, Meir is obligated to divorce her and give her a *get*.

D. Mesirah

Meir argues that Sophie violated the prohibition of *mesirah* when she appealed to the Connecticut courts for an order of protection against him. The Beth Din disagrees. First, many authorities maintain that there is no prohibition of *mesirah* where the government respects the rule of law and where its institutions are generally just.¹⁷ Second, *mesirah* would not apply where the complainant acted to save herself from what

¹⁴ See Shita Mekubetzet Ketubot 64a:

וכתב רבינו יונה ז"ל וז"ל דאף על גב דאין כופין לתת גט באומרת מאיס עלי היינו כפייה בשוטים אבל ב"ד מודיעים לו שמצוה עליו לגרשה ונותנין לו עצה שיגרשנה ואם לא יגרשנה האי מאי דאמרין האי מאן דעבר אדרבנן מצוה למקרייה עבריינא.

¹⁵ Shulchan Arukh Yoreh De'ah 228:20:

איש ואשה שקבלו חרם או שנשבעו זה לזה לישא זה את זה, אין מתירין לאחד בלא דעת חבירו, דזה מקרי הטבה, שכל אחד רוצה לישא חבירו ונשבעו משום כך זה לזה. אבל אם האשה אומרת ששונאת אותו ונתנה אמתלא טובה לדבריה, מתירין לה שלא מדעתו, דאפילו אם כבר נשאה, האומרת: מאיס עלי, חייב להוציא.

For a discussion of this Rama see Tzitz Eliezer 5:26 and R. Ovadia Yosef Yabi'a Omer Vol. 3 Even Ha-Ezer no. 18.

¹⁶ See the decision of the *Beit Din Ha-Gadol Le-'Irurim*, co-authored by R. Yosef Elyashiv, in *Piskei Din Shel Batei Ha-Din Ha-Rababniyim Be-Yisrael* Vol. 7, p. 201:

בעצם הדין, אם באמת הוא מאיס עליה חייב לגרשה ואף היו כופין אותו על כך אלא דלמעשה אין כופין, משום דמאן מפיו, ומי הוא הבוחן כליות וחקר לב לדעת אם אמנם סיבת מרידתה הוא בגלל שהוא מאיס עליה... ולכן אין מקום לכפי' משום חומר אשת איש גם בנותנת אמתלא הנראה לעיני בי"ד כמבוררת, אך בנוגע לחייבו בגט, בזה י"ל דשפיר מחייבין לי' במתן גט בטוענת מאיס עלי באמתלא מבוררת.

¹⁷ See Arukh Ha-Shulchan Choshen Mishpat 388:

ידוע לכל קוראי הדורות שבזמן הקדמון במדינות הרחוקות לא היה לאיש בטחון בגופו וממונו מפני השודדים והאנסים אף שנשאו עליהם שם משרה כידוע גם היום מאיזה מדינות מאפריקא השוד והחמס שפחות הממשלה עושים ועל טוב יזכרו מלכי איירופא וביחוד אדונינו הקיר"ה מרוסא ואבותיו הקיסרים ומלכי בריטניא שפרשו כנפי ממשלתם בארצות הרחוקות למען יהי לכל איש ואיש בטחון על גופו וממונו באופן שהעשירים לא יצטרכו להסתיר עצמם שלא ישללו ממונם ויהרגו אותם ועל זה סובב הולך כל דיני מסור ומלשין שבש"ס ופוסקים כאשר נבארם בס"ד כי המוסר ומלשין את חבירו לפני שודדים כאלה הלא רודפו בגופו וממונו ולכן ניתן להצילו בנפשו.

See also Tzitz Eliezer 19:52:

she perceived to be a genuine danger to her and her welfare.¹⁸ This is especially true where a *beit din* has no jurisdiction to provide emergency relief through a protective order.¹⁹ Finally, even if, *arguendo*, Sophie violated the prohibition of *mesirah*, it has no bearing on Meir's obligation to give Sophie a *get*.

E. The Order of Protection

Meir petitions the Beit Din to remove the protective order issued by the Connecticut courts. The Beth Din lacks jurisdiction to interfere with a protective order issued by the Connecticut courts. Moreover, the Connecticut courts issued the protective order because they were convinced that Sophie required protection. We have no firm basis to overturn that finding.

F. Harchakot of Rabbenu Tam

Meir writes that the "*harchakot* instituted by Rabbenu Tam... are truly *treif*... [F]orcing a *get* with sanctions is an abomination in God's eyes."

There are circumstances when Jewish law obligates a husband to divorce his wife and orders a *beit din* to compel the husband to do so. There are also circumstances where Jewish law obligates the husband to divorce his wife but will not order or license a *beit din* to compel him.²⁰ "Coercion" is a well-defined term in the Jewish law of divorce. In the Talmud it denotes physically coercing the husband with batons, but some halakhic authorities extend it to include seizing of his property and financial assets. These forms of sanctions are halakhically licensed wherever Jewish law requires coercion.²¹

בנוגע לדין מוסר... נראה שיש חילוק בזה בין מדינות פראיות לבין מדינות נאורות.

¹⁸ See Shach Choshen Mishpat 388:45 who distinguishes between *mesirah* intended as a punitive measure and *mesirah* as a self-protection:

וא"כ ל"ק ממסר דהכא להציל הוא בא וא"א להצילו אם לא שיגיד לשופט.

This distinction is further developed by Tzitz Elizer 19:52:

ומה שכבו מצטט ממה שנפסק בחו"מ סי' שפ"ח סעי' ט' שאסור למסור אפילו הוא רשע ובעל עבירות, אין לו ענין לעל כגון נידונו, דבשם אין המדובר היכא שבא הדבר כדי להציל אותו מרשתתו, אלא המדובר שרוצים למסור אותו בשביל דבר אחר ורוצים לנהוג בו זלזול בגלל זה שהוא בין כך רשע ובעל עבירות, ולכן אסור, אבל משא"כ בכגון נידונו שהמדובר שרוצים עי"כ להציל שלא יוכל להוציא לפועל זממת רשתתו, ולכן שפיר מותר למוסרו.

אמרנו שמותר זה גם בכדי להציל אותה מפגיעתו בה, באשר כי אין זה דומה גם למה שנפסק בשו"ע שם שאסור אפילו היה מיצר לו ומצער, דבכאן הרי פוגע עי"כ בגופה ובנפשה, ויעוין בשו"ע שם בסעי' ז' שנפסק ברמ"א ד"א דאדם המוכה מחבירו יכול לילך לקבול בפני עכו"ם אף על גב דגורם למכה היזק גדול, והש"ך בס"ק מ"ה כותב בכעין החילוק הנ"ז, דשאני היכא שמוסר כדי שלא יוסיף להכות דמותר ע"ש. ומקרה כזה שלפנינו הוא יותר גרוע מהכאה, וא"כ יכולים למוסרו הן מפני שזה דומה למכה, ועוד יותר מזה, והן כדי שלא יוסיף עשות זאת.

¹⁹ Tzitz Eliezer: 19:52:

נוסף על האמור בפנים מעיקרא דדינא בזה בלמסור לערכאות של עכו"ם בנידונים האמורים, הנה בצורך השעה וברשות בי"ד יש מקום להתיר אפילו כשזה שלא מעיקרא דדינא היכא שאין אפשרות לבצע זאת בישראל.

²⁰ See Section C above.

²¹ See Shulchan Arukh Even Ha-Ezer 154.

By contrast, *Harchakot* of Rabbenu Tam are halakhically non-coercive. They impose an obligation on *others* to distance themselves from a recalcitrant husband and to refrain from socializing with him and from doing business with him.²² Thus, where Jewish law calls for a husband to divorce his wife but does not license coercion, the Shulchan Arukh endorses the use of *Harchakot De-Rabbenu Tam*.²³ If Meir complies with the *pesak* and delivers a *get* to Sophie, the Beth Din will not need to order *Harchakot* of Rabbenu Tam.

Conclusion

Meir is obligated to give Sophie a *get* within thirty days of this *pesak*.

Any provision of this agreement may be modified with the written consent of both parties. Except as otherwise indicated, all of the provisions of this decision shall take effect immediately.

IN WITNESS WHEREOF, we hereby sign and affirm this order as of the date written above.

Rabbi AA, Esq.

Rabbi BB

Rabbi CC

²² See Responsa Maharik 102:

הרי ידוע הוא שר"ת הפליג לדבר ולאסור לכוף הבעל לגרש בטענת דמאיס עלאי וכתב שכל המעשה בטענה זו טועה גמור ומרבה ממזרים בישראל. ואפי' הכי בתשובה המתחלת מקול מחצצים כו' אשר שם האריך לאסור הכפייה בטענה זו כתב וז"ל אך כל רבותינו שוו בדבר תגזרו באלה חמורה על כל איש ואשה מזרע בית ישראל והנלוים עליהם שלא יהיו רשאים לדבר עמו ולישא וליתן עמו ולהרוויחו ולהאכילו ולהשקותו וללוותו ולבקרו בחלותו ועוד יוסיפו חומר כרצונם על כל אדם אם לא יגרש אותו האיש ויתיר את הילדה הזאת שבזה אין כפייה עליו שאם ירצה ימצא לו מקום והוא לא ילקה בגופו מתוך נדוי זה אך אנו נתפרד מעליו עכ"ל הגאון רבינו יעקב שהשיב על הטוענת מאיס עלאי. הרי לך בהדיא דאפי' טוענת מאיס עילאי דס"ל דאין כופין וחשיב גט המעושה שלא כדין לפי דבריו אפילו הכי כתב שיכולין לגזור להבדל ממנו ולהרחיקו בכל מיני רחוק שאין זה קרוי כפייה.

²³ Shulchan Arukh Even Ha-Ezer 154:21.

וכל מקום שאין כופין בשוטים, אין מנדין אותו ג"כ, ומכל מקום יכולין ליגזור על כל ישראל שלא לעשות לו שום טובה או לישא וליתן עמו, או למול בניו או לקברו, עד שיגרש. ובכל חומרא שירצו ב"ד יכולין להחמיר בכהאי גוונא.